

ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

В. А. КУЛИК, кандидат економічних наук
(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. Досліджено напрями трансформації мети бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації економіки. Мета статті – визначити особливості бухгалтерського обліку відповідно до вимог постіндустріальної економіки шляхом дослідження трансформації його мети та значення в умовах інформатизації та комп'ютеризації суспільства. Автор обґрунтував необхідність перегляду існуючої концепції бухгалтерського обліку відповідно до вимог постіндустріальної економіки. Визначено необхідність трансформації мети бухгалтерського обліку шляхом розширення його інформаційної потужності та кола користувачів облікової інформації.

Ключові слова: бухгалтерський облік, концепції бухгалтерського обліку, мета бухгалтерського обліку, постіндустріальна економіка.

Основною рушійною силою перетворень, що відбулися в усіх площинах соціального та економічного устрою, революційним стало широке запровадження інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту інформаційного обслуговування світового простору. Інформатизація та комп'ютеризація вплинули на всі аспекти соціально-економічного життя світового співтовариства, за їх участю здійснюється спроба оптимізувати всі інформаційні потоки, у тому числі у масштабах національних і світової економік. Система бухгалтерського обліку – як основне джерело інформації для управління на рівні конкретного підприємства також задіяна до цих глобалізаційних процесів. «Сучасність зорієнтувала наукове товариство на переосмислення базових облікових концепцій, які більше не відповідали дійсності та затребуваності інформатизованого економічного середовища» [1, с. 30].

Учені зазначають, що «в останні роки відбувається формування нового типу суспільства, якому притаманні глибинні зміни концепції суспільного розвитку. Набуває визначальних рис постіндустріальна економіка, яка характеризується виникненням нових явищ у сферах

технологій, комунікацій, фінансів, торгівлі, зовнішньоекономічних зв'язків, відповідно, й бухгалтерського обліку» [2, с. 124]. Однак остаточної відповіді на питання «Як саме зміниться бухгалтерський облік в умовах постіндустріального суспільства?» ще не знайдено. Дослідження вчених у цьому напрямі спрямовані на пошук можливих напрямів розвитку бухгалтерського обліку в умовах постіндустріального суспільства з метою визначення оптимальних шляхів трансформації системи бухгалтерського обліку та формування облікової інформації відповідно до запитів суспільства.

Про необхідність перетворень бухгалтерського обліку відповідно до вимог постіндустріального зазначають зазначають М. І. Бондар, С. Ф. Голов, Т. В. Давидюк, В. М. Жук, О. В. Кантаєва, Я. Д. Крупка, С. А. Кузнецова, С. Ф. Легенчук, Н. М. Малюга, Л. В. Нападовська, В. О. Осмятченко, О. М. Петрук, М. С. Пушкар, Л. В. Чижевська, В. О. Шевчук, М. М. Шигун, І. Й. Яремко.

Метою статті є дослідження особливостей бухгалтерського обліку відповідно до вимог постіндустріальної економіки шляхом дослі-

дження трансформації його мети та значення в умовах інформатизації та комп'ютеризації суспільства.

Бухгалтерський облік існує з того часу, як тільки людина почала здійснювати усвідомлену діяльність – полювання, збирання, наскельні написи. Вже тоді існували знаряддя праці, які людина зберігала та охороняла від інших і, відповідно, контролювала їх наявність і кількість, фіксуючи це у пам'яті. Можна стверджувати, що вже в той час зародилися протооснови обліку як сфери людської діяльності [3, с. 35]. Загалом, серед вчених не існує єдиного підходу до виникнення бухгалтерії. Їх думки розділилися так: 6 тис. років тому, тобто тоді, коли почалася цілеспрямована реєстрація фактів господарського життя; близько 500 років тому, коли була опублікована праця Луки Пачолі, почалося письмове обґрунтування обліку; 100 років тому, коли з'явилися перші теоретичні розробки [4, с. 11].

У фундаментальній своїй праці «Сума арифметики, геометрії, вчення про пропорції та відношення» (1494) Лука Пачолі обґрунтував необхідність ведення бухгалтерського обліку таким чином: «...бухгалтерський облік – це ведення своїх справ належним чином і як слід, аби можна було без затримок одержати будь-які відомості, як стосовно боргів, так і вимог» [5, с. 18].

У 1941 р. Американський інститут присяжних бухгалтерів (АІСРА) охарактеризував бухгалтерський облік так: «Облік є мистецтвом запису, класифікації та узагальнення рахунків шляхом реєстрації в грошових одиницях угод і подій, які, по крайній мірі в якійсь частині мають фінансовий характер, а також інтерпретації отриманих результатів». Сучасний американський бухгалтерський облік – основна інформаційна система підприємства, призначена для формування фінансової звітності та управлінського обліку. В 1970 р. Американський інститут присяжних бухгалтерів заявив, що функція обліку – «забезпечити кількісну інформацію, головним чином фінансового характеру, про господарючі суб'єкти для цілей використання цієї інформації у прийнятті управлінських рішень» [6, с. 371–373].

Бухгалтерський облік за умов застосування інформаційних технологій із погляду системи управління є частиною інформаційної системи прямого та зворотного зв'язку. Він покликаний забезпечувати всі рівні управління підприємства інформацією про фактичний стан керованого об'єкта, а також про всі суттєві відхилення від заданих параметрів [7, с. 136].

Досліджуючи мету та завдання бухгалтерського обліку в історичному аспекті, Я. В. Соколов зазначає, що до ХХ ст. основною метою бухгалтерського обліку був контроль за збереженням майна підприємства та платіжною дисципліною [6, с. 234]. Учений ХІХ ст. Ф. Вілла вважав, що мета бухгалтерського обліку полягає у тому, щоб контролювати рух господарських цінностей, що знаходяться в господарстві до початку періоду, відзначати передбачувані доходи та витрати. І. Шротт вказував, що облік є наукою про систематичний запис господарських операцій і про контроль цих операцій [8, с. 36]. Пізніше, на перше місце висувається мета, пов'язана з управлінням господарськими процесами.

Учені радянської доби зазначали, що бухгалтерський облік призначений для:

- охорони суспільної власності, нагляду за її рухом та доцільним раціональним її використанням («охороняти суспільну власність означає перш за все обліковувати її»);
- складання народногосподарського плану та перевірки його виконання;
- управління підприємствами на основі планового господарського обліку;
- масового контролю процесу виконання плану, процесу виробництва та розподілу продуктів;
- соціалістичного перетворення; облік сприяє розвитку самоорганізації та дисципліни.

На відміну від «народногосподарської» мети радянського обліку, західні вчені пропонують зосередити увагу на ефективності діяльності окремого суб'єкта господарювання (табл. 1).

В Україні із 1999 р. мета бухгалтерського обліку визначена Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 3, п. 1). Згідно із зазначеним

Таблиця 1

Тракування мети бухгалтерського обліку в англо-американській літературі [9]

Назва підходу, представники	Мета обліку	Окремі положення підходу
Біхевіористичний (К. Т. Девіне, Дж. Росс, Ю. Іджирі, Р. К. Ядікке, К. Е. Найт, Б. А. Ріттс)	Розробка способів впливу на поведінку спершу бухгалтерів, а через них і на усіх осіб, зайнятих у господарській діяльності	Методи бухгалтерського обліку слід обрати залежно від цілей і поведінки людей
Економічний (Г. Г. Міллер, Л. Л. Брукс, С. Зефф, М. Мунітц)	Контроль і оцінка економічних показників, забезпечення умов для досягнення максимальної ефективності виробництва	Підприємство повинно обирати ті методологічні бухгалтерські прийоми, які забезпечують зростання національного добробуту
Інформаційний (Дж. Г. Сортер)	Надання інформації про всі «суттєві» події, які можуть бути використані у багатьох моделях прийняття рішень	Завдання обліку – максимально можливе прогнозування за даними про зовнішні зміни, події, які ймовірно відбудуться у майбутньому
Психологічний (Р. Ентоні)	Забезпечення даними різні рівні управління, що дозволить покращити планування і контроль; виконання ролі засобу комунікації на підприємстві	Задачі бухгалтерського обліку можуть бути вирішені лише беручи до уваги особисті цілі учасників господарського процесу і припускаючи контроль їх діяльності
Соціологічний (А. Раппапорт, А. Ріаї-Белкауї, Ф. М. Бімс, П. Є. Фертих, А. Ч. Літтлтон, В. К. Циммерман, Н. М. Бедфорд)	Забезпечення справедливості по відношенню до усіх учасників господарського процесу; розкриття суперечливих інтересів суспільних груп	Предмет бухгалтерського обліку – не окремо взяте підприємство, а певний соціум, і бухгалтер повинен розраховувати не лише і не стільки прибуток фірми, скільки визначати соціально-економічні наслідки дій адміністрації фірми

нормативно-правовим актом, метою бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності визначено надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. У п. 2 ст. 3 вказано, що на підставі даних бухгалтерського обліку здій-

снюється складання фінансової, податкової, статистичної та інших видів звітності, що використовують грошовий вимірник.

Водночас у межах наукової дискусії багато вітчизняних учених обґрунтовують альтернативні визначення мети бухгалтерського обліку (табл. 2).

Таблиця 2

Визначення мети бухгалтерського обліку українськими вченими за останні 20 років

Учений	Визначення мети бухгалтерського обліку
В. В. Сопко [10, с. 11]	За умов розвитку ринкових відносин і автоматизації облікових робіт, найважливішими завданнями бухгалтерського обліку є збирання, обробка й відображення первинних даних про стан господарської діяльності; систематизація, групування й зведення даних для отримання підсумкової інформації про стан господарської діяльності; забезпечення необхідними даними для контролю за виконанням господарських завдань і режимом економії; забезпечення збереження власності підприємств
М. В. Кужельний [11, с. 16]	Бухгалтерський облік є основою інформаційного забезпечення, тому не випадково в усьому світі він є не просто як один із видів людської діяльності, а і як важлива функція управління, як засіб для виконання завдань економічного та соціального розвитку, як наука
Н. М. Малюга [12, с. 27]	Облік є складовою процесу управління, яка забезпечує впорядкований збір, класифікацію, реєстрацію та узагальнення інформації у грошовому вираженні про стан і рух майна, капіталу та зобов'язань підприємства

Продовж. табл. 2

Учений	Визначення мети бухгалтерського обліку
М. С. Пушкар [13, с. 11]	Нові тенденції економічного життя, посилення зв'язків між країнами світу активізують соціальну мету обліку, вимагають гармонізації національних систем на основі уніфікації та стандартизації правил і процедур облікового процесу й підготовки фінансової звітності
В. Г. Швець [14, с. 16]	Метою бухгалтерського обліку є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан і діяльність підприємства
В. М. Жук [15, с. 18]	Бухгалтерський облік – інститут із соціально-економічного середовища, котрий забезпечує порозуміння та керованість у цьому середовищі, опрацьовуючи та інтерпретуючи для користувачів інформацію про факти та явища життєдіяльності організацій (підприємств). Трансформація фактів і явищ життєдіяльності підприємств здійснюється за допомогою специфічних правових норм, методів, принципів і професійних суджень бухгалтерів. Бухгалтерський облік – чи не найголовніший інститут, який знижує невизначеність економічного середовища через формування певного інформаційного поля

Розглядаючи підходи вітчизняних учених за останні два десятиліття щодо визначення мети бухгалтерського обліку, варто відмітити таке:

1) багато учених мету бухгалтерського обліку розглядають відповідно до ст. 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» – не піддається сумніву та критичній оцінці;

2) багато науковців ототожнюють поняття «мета», «ціль», «завдання», «призначення» бухгалтерського обліку, що, на нашу думку, є різними;

3) деякі вчені не розмежовують мету обліку на макро- та мікрорівні (В. М. Жук, М. С. Пушкар);

4) не враховують впливу постіндустріальної економіки, у тому числі інформатизації та глобалізації суспільства, на систему бухгалтерського обліку як головну інформаційну систему управління підприємством.

Водночас вплив інформатизації суспільства на систему бухгалтерського обліку забезпечив:

1) виникнення нових об'єктів бухгалтерського обліку, насамперед інтелектуальні, такі як знання, інформація, інтелектуальна власність, що породжують нові форми товару;

2) нові можливості документування фактів господарської діяльності, їх реєстрації та архівування;

3) подальший розвиток засобів зв'язку, передавання даних і обчислювальної техніки [16, с. 5–6].

Одним із аспектів, який розглядають учені у процесі побудови оновленої концепції бухгалтерського обліку є визначення нових об'єктів бухгалтерського обліку, що виникають у постіндустріальній економіці. У своїх працях учені займаються визначенням і класифікацією зазначених об'єктів бухгалтерського обліку, обґрунтуванням підходів до їх оцінки, розробкою порядку відображення інформації про них на рахунках бухгалтерського обліку.

Досліджуючи співвідношення «нових» об'єктів бухгалтерського обліку, що виникають у новій моделі господарювання – екологічно та соціально орієнтованій ринковій економіці (ECORPE), у межах балансового рівняння, В. О. Шевчук пропонує оновлену структуру бухгалтерського балансу [17, с. 128]. Модифікована схема балансу, побудована на еволюційній хронології суспільно-господарського розвитку, дозволяє дати принципово нову, адекватну вимогам ECORPE інтерпретацію активу, пасиву та їх складових. В активі балансу вчений виокремлює розділи «Джерела відтворюваних та невідтворюваних ресурсів», «Акумуляовані, нагромаджені та створені людьми блага», «Видобуті з надр копалини та заподіяна природі і людям шкода»; в пасиві – «Загальнолюдська власність (власність усіх поколінь)», «Власність сучасних поколінь», «Позики, взяті минулими та сучасними поколіннями у прийдешніх поколінь».

С. Ф. Легенчук зазначає, що для забезпечення ефективного управління в сучасних

умовах недостатньо інформації про внутрішнє середовище, оскільки внаслідок глобалізаційних процесів, швидкого поширення технологій та інновацій підприємства досягли приблизно однакового рівня затрат виробництва. З огляду на це в процесі управління підприємствами в умовах конкурентної боротьби основна увага приділяється її неціновій складовій. Для ефективного управління необхідно забезпечувати користувачів інформацією про зовнішнє середовище системи підприємства. Це повинна бути інформація, яка б дозволяла максимально об'єктивно оцінити умови, що визначають зміни зовнішнього середовища та визначити характер і рівень конкурентної боротьби в галузі. Вона повинна бути базою для розробки стратегії розвитку підприємства залежно від ситуації, що склалась у зовнішньому середовищі [18, с. 170].

С. М. Деньга і В. А. Деньга пропонують розширити перелік об'єктів бухгалтерського обліку за рахунок включення до активу балансу неречового капіталу. Неречовий капітал пропонується обліковувати на рахунку 12 із однойменною назвою у розрізі таких субрахунків:

- 1) 121 «Структурний капітал»;
- 2) 122 «Ринковий (клієнтський) капітал»;
- 3) 123 «Організаційний капітал»:
 - 1231 «Процесний капітал»;
 - 1232 «Ідеологічний капітал»:
 - 12321 «Інформаційний капітал»;
 - 12322 «Культурний капітал»;
 - 12323 «Моральний капітал»;
 - 12324 «Капітал відносин»;
- 4) 124 «Інтелектуальний капітал»;
- 5) 125 «Інноваційний капітал»;
- 6) 126 «Нормативно-правовий капітал».

Пасив балансу вчені пропонують врівноважити за рахунок: зобов'язань перед менеджерами; зобов'язань перед персоналом; зобов'язань перед клієнтами; зобов'язань перед державою; зобов'язань перед суспільством; зобов'язань перед конкурентами [19, с. 36].

У вітчизняній економічній літературі та на практиці намічається тенденція доповнення об'єктів бухгалтерського обліку – людський капітал трансформується в активи підпри-

ємств, зобов'язання підприємства розширюються за рахунок якісно нових груп кредиторів (наприклад, «суспільство»; «минулі та сучасні покоління»).

Активи підприємства розширюються за рахунок отримання можливості формування, використання і відтворення унікальних активів інтелектуально-інформаційного характеру, таких як знання і досвід співробітників, корпоративна культура і репутація підприємства. Унікальність співробітників є єдиним фактором конкурентоспроможності підприємства, який неможливо придбати на ресурсному ринку, оскільки він є продуктом інтелектуальної, творчої діяльності співробітників підприємства.

Інформатизація та комп'ютеризація економіки та суспільства, поява «нових» об'єктів бухгалтерського обліку ставлять перед сучасним бухгалтерським обліком завдання, які неможливо виконати у повному обсязі традиційним інструментарієм, що викликає необхідність його трансформації.

«Найближче завдання науковців з обліку полягає в інтеграції поглядів і напрямків, у створенні спільної (чистої) теорії бухгалтерського обліку – науки майбутнього, оскільки історично в його теорію закладено необмежений потенціал для подальшого розвитку» [20, с. 94].

Необхідність розробки нової концепції бухгалтерського обліку підтримує і І. В. Орлов, який зазначає: «...в умовах, що склалися, посилюється важливість адекватних змін у теорії, методології та практиці вітчизняного бухгалтерського обліку. Невідповідність між теорією та практикою ведення обліку, науково необґрунтована неузгодженість поглядів учених на ті чи ті проблеми породжує невідповідність і беззмістовні дискусії, ускладнює роботу фахівців-практиків, стає поживним підґрунтям для псевдоноваторства у колах дослідників, які замість розробки дієвої облікової концепції займаються констатуванням хибних істин, що не витримують перевірку практикою. Користувачі облікової інформації ставлять перед системою бухгалтерського обліку нові, ускладнені завдання, які ця система,

на жаль, не завжди здатна виконати на належному рівні [9, с. 231].

Для відображення в інформаційній системі підприємства нових видів господарської діяльності, «нових» і «старих» об'єктів обліку необхідним є використання оновленої методології бухгалтерського обліку, оновлення існуючих облікових процедур і формування нових. Заснований на принципах п'ятсотрічної давності, облік у суперечить новій економіці. Маючи в своєму розпорядженні систему для опису матеріальних і фінансових активів, нинішня бухгалтерія майже безсила у справі відображення активів невідчутного характеру.

Класифікація концепцій бухгалтерського обліку, що еволюціонують під впливом індустріального суспільства, здійснена у до-

слідженні Т. В. Давидюк, зокрема, вчена виокремлює:

1) мега-концепції бухгалтерського обліку: англо-американська, континентальна, південноамериканська;

2) основоположні концепції бухгалтерського обліку: статична, динамічна, каталактична, макроекономічна, мікроекономічна;

3) сучасні концепції бухгалтерського обліку: стратегічна, соціальна, етична, справедливої вартості, утворююча концепція, ринково орієнтованої звітності, інституційна [21, с. 21].

Мега-концепції, зазначені у дослідженні Т. В. Давидюк, також зустрічаються в обліковій літературі як «моделі бухгалтерського обліку» або «моделі облікових систем», їх характеристика наведена у табл. 3.

Таблиця 3

Трьохмодельна класифікація облікових систем [22, с. 121]

Тип моделі	Країни, що використовують певну модель	Характеристика моделі
Британо-американська	Велика Британія, США, Нідерланди, Канада, Австралія	Орієнтація обліку на потреби широкого кола інвесторів, що зумовлено високорозвиненим ринком цінних паперів; відсутність законодавчого регулювання обліку, який регламентується стандартами, що розробляються професійними організаціями бухгалтерів; гнучкість облікової системи; високий освітній рівень як бухгалтерів, так і користувачів фінансової інформації
Континентальна	Німеччина, Австрія, Франція, Швейцарія, Італія	Наявність законодавчого регулювання обліку; тісні зв'язки підприємства з банками, що є основними постачальниками капіталу; орієнтація обліку на державні потреби оподаткування і макроекономічного регулювання; консерватизм облікової практики
Південно-американська	Бразилія, Аргентина, Болівія	Орієнтація методики обліку на високий рівень інфляції і потреб державного регулювання

До основоположних концепцій другої групи, також можна зараховувати такі концепції: біхевіористичну, критичну, матеріалістичну, нейтральну, номінального балансу, органічного балансу, персоналістичну, подвійного запису (мінову), просторову, податкову, юридичну тощо.

Третю групу концепцій розробляють учені на сучасному етапі розвитку облікової думки. Кожна із перелічених концепцій досліджує вплив на бухгалтерський облік окремого аспекту соціально-економічного життя, має своїх прихильників і опонентів, буде випробува-

на часом в умовах загальної інформатизації та глобалізації суспільства.

Сукупність трьох груп облікових концепцій зумовлюють необхідність розробки метатеорії бухгалтерського обліку. Спроби розробки метатеорії бухгалтерського обліку здійснено у працях сучасних вітчизняних учених – Н. М. Малюги (парадигмальний підхід), С. Ф. Легенчука (метатеорія бухгалтерського обліку на основі дослідницьких програм І. Лакатоса).

Отже, у результаті дослідження можна зробити висновок про необхідність формування

нової концепції бухгалтерського обліку, що має відрізнятися від існуючих, оскільки вони були створені в інших економічних умовах і задовольняти інформаційні потреби економічних суб'єктів, що здійснюють свою діяльність в умовах суцільної інформатизації та глобалізації. Доцільним, на нашу думку, є трансформації мети бухгалтерського обліку шляхом розширення його інформаційної потужності та кола користувачів облікової інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бочуля Т. В. Вплив інформатизації суспільства на розвиток динамічної концепції бухгалтерського обліку / Т. В. Бочуля // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : тези доп. І Міжнар. наук.-прак. інтернет-конф. – К., 2013. – С. 30–35.
2. Легенчук С. Ф. Метатеорія бухгалтерського обліку: сутність та шляхи побудови / С. Ф. Легенчук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : Міжнар. зб. наук. пр. – 2010. – № 1 (16). – С. 124–137.
3. Бондарчук В. В. Функції бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності / В. В. Бондарчук // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1. – С. 35–39.
4. Бутинець Ф. Ф. Історія бухгалтерського обліку : навч. посіб. для студ. вищих навчальних закладів спец. 7.050.106 «Облік і аудит» : у 2-х ч. / Ф. Ф. Бутинець. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2001. – Ч. I. – 512 с.
5. Пачоли Л. Трактат о счетах и записях / под ред. проф. Я. В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 286 с.
6. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней : учеб. пособие для вузов / Я. В. Соколов. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
7. Осмятченко В. О. Трансформація теоретичних аспектів бухгалтерського обліку під впливом інформаційних технологій / В. О. Осмятченко // Вісник Житомир. держ. технол. ун-ту. – 2012. – Вип. 3(61). – С. 134–138.
8. Воронина Л. И. Теория бухгалтерского учета : учеб. пособие / Л. И. Воронина. – М. : Эксмо, 2006. – 480 с.
9. Орлов І. В. Призначення бухгалтерського обліку та його історична модифікація / І. В. Орлов // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – № 3 (21). – С. 231–241.
10. Сопко В. Бухгалтерський облік: загальна теорія бухгалтерського обліку : навч. пос. / В. Сопко, О. Сопко. – К. : КНЕУ, 2001. – 353 с.
11. Кужельний М. В. Теорія бухгалтерського обліку / М. В. Кужельний, В. І. Линник. – К. : КНЕУ, 2001. – 334 с.
12. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку : монографія. – Житомир : ЖДТУ, 2005. – 548 с.
13. Пушкар М. С. Філософія обліку : монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 157 с.
14. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / В. Г. Швець. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2006. – 525 с.
15. Жук В. М. Наукова гіпотеза трактування бухгалтерського обліку як соціально-економічного інституту / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 14–22.
16. Палий В. Ф. Теория бухгалтерского учета: современные проблемы / В. Ф. Палий. – М. : Бухгалтерский учет, 2007. – 88 с.
17. Шевчук В. О. Контроль господарських систем в суспільстві з перехідною економікою : монографія / В. О. Шевчук. – К. : КДТЕУ, 1998. – 371 с.
18. Легенчук С. Ф. Бухгалтерське відображення зовнішнього середовища системи підприємства: енерго-ентропійний підхід / С. Ф. Легенчук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2006. – Вип. 4. – С. 167–173.
19. Деньга С. М. Удосконалення балансу комерційних підприємств згідно з юридичною теорією прав власності та концепцією майна / С. М. Деньга, В. А. Деньга // Проблеми і перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки : кол. моногр. / за заг. ред. проф. Ю. А. Вериги та Ю. О. Ночовної. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – С. 147–150.
20. Лютова Г. М. Дослідження предмету бухгалтерського обліку / Г. М. Лютова, С. В. Медвідь // Фінансовий простір. – 2012. – № 2 (6) – С. 93–97.
21. Давидюк Т. В. Зміна концепції бухгалтерського обліку під впливом дії постіндустріальної

- економіки / Т. В. Давидюк // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 2 (52). – С. 20–22.
22. Гуцаленко Л. В. Методологічні засади обліку прибутків у міжнародних облікових стандартах / Л. В. Гуцаленко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2010. – С. 120–127.

В. А. Кулик, кандидат економічних наук (Вишнее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Трансформация целей бухгалтерского учета в условиях глобализации и информатизации экономики.**

Аннотация. Исследованы направления трансформации целей бухгалтерского учета в условиях глобализации и информатизации экономики. Цель статьи – определение особенностей бухгалтерского учета в соответствии с требованиями постиндустриальной экономики путем исследования трансформации его цели и значения в условиях информатизации и компьютеризации общества. Автором обоснована необходимость пересмотра существующей концепции бухгалтерского учета в соответствии с требованиями постиндустриальной экономики. Определена необходимость трансформации цели бухгалтерского учета путем расширения его информационной мощности и круга пользователей учетной информации.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, концепции бухгалтерского учета, цель бухгалтерского учета, постиндустриальная экономика.

V. A. Kulyk, Cand. Econ. Sci. (Poltava University of Economics and Trade). **Transformation the purpose of accounting in the context of globalization and informatization of the economy.**

Summary. This article explores the transformation of the goal areas of accounting in the context of globalization and informatization of the economy. Aims and objectives – determination of characteristics of accounting in accordance with the requirements of the post-industrial economy by examining the transformation of its purpose and meaning in terms of informatization and computerization of society. The author substantiates the need to revise the existing concept of accounting in accordance with the requirements of the post-industrial economy. The necessity of transformation objectives of accounting information by expanding its power and range of users of accounting information.

Keywords: accounting, accounting concepts, the purpose of accounting, post-industrial economy.